

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן

פטור מותנה מאישור הסדר כובל

בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, יובנק – לשעבר בנק אינווסטק (ישראל) בע"מ, ד"ר מעיינה ויסמן, חברת הדג'טק הנדסת מימון בע"מ, רויטרס ישראל בע"מ – הפעלת מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים

1. פתח דבר

בתאריך 23 ביוני 2005 הונחה בפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסכם בין התאגידים הבנקאיים: בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, בנק אינווסטק (ישראל) בע"מ (להלן: "**הבנקים חברי המיזם**") לבין ד"ר מעיינה ויסמן, חברת הדג'טק הנדסת מימון בע"מ (להלן: "**הקבלן**") ורויטרס ישראל בע"מ (להלן: "**רויטרס**") בדבר מיזם משותף (להלן: "**המיזם**") שיעסוק בתפעול של מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים. בקשה זו נעשתה לאור פקיעתו של הפטור השני למיזם,¹ אשר ניתן בהמשך לפטור הראשון שניתן על-ידי.²

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי ההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בעסקים, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו באתי למסקנה כי ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), **בכפוף לתנאים המנויים בסיפא להחלטתי**, הכל מן הנימוקים שיפורטו להלן.

¹ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מותנה מאישור הסדר כובל: בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, בנק אינווסטק (ישראל) בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, רויטרס ישראל בע"מ - הקמת מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים; 2004 הגבלים עסקיים (להלן: "**החלטת הפטור השניה**"). הפטור ניתן ביום 13.01.04 לתקופה של שנה וחצי ופקע ביום 12.07.05.

² החלטה בדבר מתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988: בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, בנק כללי לישראל בע"מ, ד"ר מעיינה ויסמן, חברת הדג'טק הנדסת מימון בע"מ, רויטרס ישראל בע"מ - הקמת מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים; 2002 הגבלים עסקיים 3013323 (להלן: "**החלטת הפטור הראשונה**"). הפטור ניתן ביום 20.1.2002 לתקופה של שנתיים.

2. הרקע לבקשת הפטור הנוכחית

נתבקשתי להעניק פטור למיזם משותף שעניינו תחזוקו והפעלתו של מאגר נתונים ממוכן, שיכלול מטריצות, סדרות נתונים ועיבודים סטטיסטיים של פרמטרים כלכליים שונים. נתונים אלו מיועדים לניהול סיכונים שוק, כלומר לצורך הערכת הסיכון לו חשוף תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנק כתוצאה משינויים בשווקים הפיננסיים.

המאגר נשוא בקשת הפטור בא לעולם בעקבות הוראה 339 שפרסם המפקח על הבנקים, שפורסמה ב"ניהול בנקאי תקין [1] (2/97) - ניהול סיכונים". ההוראה מחייבת את הבנקים לנקוט בשורה של פעולות שמטרתן להבטיח כי הסיכונים החלים על פעילותו העסקית של הבנק יוערכו באופן נאות. אחת מפעולות אלו היא הדרישה שהערכת הסיכונים תיעשה על-ידי הבנקים בשיטה המכונה Value at Risk ("VaR"). באמצעות שיטה זו מבקשים לקבוע מהו ההפסד המקסימלי בהסתברות מסוימת, הצפוי לתיק הנכסים הפיננסיים המוחזק על ידי הבנק, תוך פרק זמן מסוים, על סמך התפתחויות צפויות של מחיר ושווי הנכסים הפיננסיים השונים הנלמדות מניסיון העבר. בהתחשב בזיקה לאירועים נתונים, תופעות מחזוריות וכיוצא באלה נסיבות אקסוגניות ואנדוגניות. כך למשל, ניתן לאמוד ברגע נתון, ובהסתמך על המאפיינים הסטטיסטיים של נתוני העבר, כי ההפסד הצפוי לתיק הנכסים הפיננסיים של הבנק בעשרת הימים הקרובים ברמת הסתברות של 99%, אינו עולה על מיליון ₪.

יישום מערך ניהול סיכונים בשיטת VaR מחייב שימוש בשלושה רכיבים, כדלהלן: **הרכיב הראשון** הוא מאגר נתונים המתאר את המציאות בשווקים הפיננסיים השונים בפרק זמן נתון, על-ידי איסוף נתונים פומביים כגון נתוני ריבית, שערי חליפין, שערי מניות ועוד. כן כולל המאגר ניתוח של קשרים סטטיסטיים ועיבוד נתונים ראשוני כגון קורלציות, סטיות תקן וחישוב פקטורי סיכון מיוחדים לשוק הישראלי.

הרכיב השני הוא מאגר נתוני קלט המשקף תמונת מצב של תיק הנכסים של כל בנק ספציפי ברגע נתון והוא שונה מטבע הדברים, בין בנק לבנק.

הרכיב השלישי הוא שימוש בתוכנה להערכת סיכונים הקולטת את נתוני השווקים הפיננסיים (הרכיב הראשון) ואת נתוני תיק הנכסים של הבנק (הרכיב השני) ואומדת את מידת הסיכון של הבנק (VaR) על בסיס נתונים אלה.

ההסדר שבפניי נוגע לשיתוף פעולה בין הבנקים אשר מתוכם ומצומצם לרכיב הראשון בלבד, בעוד שיישומם של השלבים הנוספים בתהליך ניהול סיכונים בשיטת VaR, נעשה באופן נפרד ועצמאי על ידי כל אחד מהבנקים החברים במיזם, כפי שיפורט בהמשך, ללא כל חילופי מידע בין הבנקים באשר לנתונים או פעולותיהם בכל אחד מהרכיבים השני והשלישי. אבחנה זו מודגשת משום שהיא עומדת ביסוד החלטתי לתת את הפטור ומשום שלו היו מתבצעים שיתופי פעולה או חילופי מידע בין הבנקים באשר לנתונים או מעשיהם ברכיבים השני והשלישי – הייתי מסרב ליתן כל פטור להסדר.

לצורך הקמת מאגר הנתונים האמור, התקשרו הבנקים חברי המיזם בהסכמים עם ד"ר מעיינה ויסמן וצוות מקצועי בראשותה וכן עם רויטרס. בגינם של הסכמים אלה נתבקשה וניתנה על ידי בחודש

ינואר 2002 החלטת הפטור הראשונה, מותנה לתקופה בת שנתיים. לקראת מועד פקיעת הפטור הגישו הצדדים בקשה לקבלת פטור נוסף, אשר ניתן בינואר 2004, מותנה לתקופה של שמונה עשר חודשים. כעת, הגישו הצדדים בקשה לקבלת פטור נוסף. בקשות הפטור כולן מתייחסות לאותם הסדרים והסכמים העוסקים רק ברכיב הראשון במערך ניהול סיכונים שוק – תחזוקו והפעלתו של מאגר מידע כללי אודות נתוני שוק ללא כל ספציפיקציה הנוגעת לבנק זה או אחר.

3. השפעת ההסדר הכובל על התחרות

ההסדר נשוא הבקשה שבפניי הינו מיזם משותף לו חברו שבעה מהתאגידים הבנקאיים המובילים בארץ. חלקם המצרפי של אלה עומד על כ-71% מסך המערכת הבנקאית בישראל.³ מיזם משותף זה הינו הסדר בין מתחרים המהווה, ככזה - הסדר כובל, שאינו חוסה בפטור הסוג למיזמים משותפים, התשס"א-2001 ולכן טעון קבלת היתר מאת מערך ההגבלים העסקיים.

מיזם משותף בין מתחרים מעורר חששות תחרותיים המתמקדים, ככלל, בפגיעה בתחרות בשווקים בהם פועלים **הורי המיזם** ובפגיעה בתחרות הממשית או הפוטנציאלית בשוק בו פועל **המיזם עצמו**.⁴ בהתאם, השפעת ההסדר הנדון על התחרות נבחנת בשני שווקים שונים: שוק מתן שירותים בנקאיים (מישור התחרות בין הורי המיזם) ושוק מאגרי נתונים ממוכנים לניהול סיכונים (להלן: "**שוק המיזם**"). בענייננו, החשש התחרותי בשוק מתן שירותים בנקאיים טבעי ומובן, שכן המיזם נשוא בקשת הפטור עוסק בהסדר לו שותפים חלק ניכר מהתאגידים הבנקאיים בישראל. גם בשוק המיזם קיים חשש תחרותי, שכן המיזם מרכז חלק מכריע מהגורמים בעלי ביקושים בשוק זה, והשאלה היא אם אין בו כדי לחסום הקמתם של מתחרים בשוק זה.

הדיון, כמו גם הבדיקה שנערכה, יתייחס לכל אחד מהשווקים בנפרד.

3.1 שוק מתן שירותים בנקאיים

החשש המרכזי המתעורר עקב הקמת המיזם הנדון והמשך קיומו בגודלו הנוכחי נעוץ בהסתברות להפחתת התחרות בין הבנקים החברים במיזם לבין עצמם. בהחלטות הפטור הקודמות עמדתי בהרחבה על הטעמים המפחיתים את החשש לפגיעה בתחרות בהיבט זה. טעמים אלה תקפים, עקרונית, גם למועד מתן החלטה זו:

חילופי מידע בין הבנקים עלולים בסבירות של ממש לגרום להאחדת התנהגותם של מתחרים הן בתחום בו הוחלף המידע והן על דרך ה"חלחול" – בתחומים אחרים. סכנה זו קיימת במיוחד בענף המאופיין, כענף הבנקאות, בחסמי כניסה ומעבר גבוהים במיוחד. בענף כזה, חילופי מידע בתחומים הנוגעים לתחרות עלולים להוות פרקטיקה "מעודדת תיאום" (facilitating practice) גם אם לא זו

³ "נתונים עיקריים על פעילות הבנקים ליום 30.6.05 לכל בנק" **בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, היחידה למידע ולדיווח** (פורסם ביום 31 אוגוסט 2005).

⁴ בעניין זה ראו פסיקת בית-הדין להגבלים עסקיים בערר 1/97 **איסכור שירותי פלדות נ' הממונה על ההגבלים העסקיים**; 1997 **הגבלים עסקיים** 3002667 וכן החלטת הממונה בעניין **הסדר כובל בין חברות הסעה ביעדים תיור בע"מ** – קביעה לפי ס' 43(א)(1); 2001 **הגבלים עסקיים** 3012980.

היתה כוונתה מבראשית. עם זאת, קיומו של חשש עקרוני אינו פוטר מבחינה קונקרטית של המיזם ומאפייניו. בהקשר זה נמצאו טעמים להפגת החשש.

ראשית, המאגר מהווה רק **שלב ראשוני ובסיסי** בתהליך ניהול סיכונים שוק. שלביו הנוספים של התהליך מבוצעים על ידי כל בנק בנפרד, דבר שמבטיח רב גוניות ועצמאות בשלב היישום. השימוש בתוצרי המיזם דורש אינטגרציה עם הנתונים המיוחדים של כל בנק, כמו-גם שימוש בתוכנות וקבלת החלטות לגבי משתנים רבים, העשויים להשפיע באופן ניכר על התוצאות. כך למשל, את שיטת ה-VaR לבדה ניתן ליישם בשלוש שיטות בסיסיות, בעלות וריאציות נוספות. שנית, המידע המצוי במאגר הוא **מידע פומבי** וגלוי לעיני כל, המשקף את המציאות בשווקים פיננסיים בעולם ואינו מעלה חשש ממשי לפגיעה תחרותית בין הבנקים. שלישית, בהתאם לתנאים שקבעתי, יתבצעו המגעים בין הצדדים למיזם המשותף באופן המצמצם את החשש להפחתת התחרות ביניהם, במטרה למנוע זליגת מידע בין המתחרים. במקום זה יש להזכיר כי תפעולו ושיווקו של המאגר ללקוחות נעשה על ידי גורמים חיצוניים. לבסוף, המיזם נשוא בקשת הפטור טומן בחובו גם **היבטים פרו-תחרותיים**: התנאים שקבעתי מבטיחים כי נתוני המאגר יעמדו לרשות כל דורש במחיר עלות. **תנאי זה מאפשר לבנקים ומוסדות פיננסיים בסדרי גודל קטנים יותר ליהנות אף הם מיתרונות המיזם, כגון עלויות הנמוכות ושירותי הייעוץ והאחריות המסופקים לו על-ידי חברי המיזם.** בכך פוחת משמעותית החשש לפגיעה בתחרות בין הבנקים החברים במיזם ובין גופים אחרים המתחרים בהם ואינם נוטלים חלק במיזם המשותף. יתר על כן, קיומו של מידע זמין ונגיש מסוג זה לכל, מעודד גופים נוספים לבצע אמידת סיכון ובכך מביא לשכלול השווקים הפיננסיים, לצמצום הסיכונים במשק ולעידוד התחרות אף בשווקים משיקים, כגון ביטוח וניהול השקעות.

מצב הדברים כפי שהובא בפני על-ידי השותפים למיזם, מעיד כי התנאים שהועמדו למתן הפטור התקיימו וכי הפגישות בין הצדדים נערכו בין דרגי עבודה מקצועיים בלבד, ללא כל נוכחות של הדרג העוסק בתחום השיווק ובקביעת עלויות, עמלות או ריביות ללקוחות. מן הנתונים שהובאו בפני עולה כי על מנויי המאגר נמנים גם כיום גורמים שלא נטלו חלק בהקמתו ואשר מתחרים בכוח או בפועל בבנקים החברים בהסדר. לכך יש לצרף את תמיכת המפקח על הבנקים במיזם, כיון שלדידו אין בכך כדי להשפיע על התחרות בענף השירותים הבנקאיים. אעיר רק כי קביעת מקדמי סיכון אחידים לסוגי נכסים מסוימים עלולה להביא להאחדת גישה כלפי סיכונים שוק ולמניעת פלורליזם בעניין זה. הסכנה הטמונה בכך נוגעת דווקא לפיקוח על הבנקים שכן ככל שמתגבשת דעה אחת לעניין שיעור סיכונים השוק - כך מאמיר מחירה של טעות בנושא זה המשליכה אז על כל רוחבה של המערכת הבנקאית.

3.2 שוק המיזם

את התחרות בשוק המיזם יש לבחון, כפי שנעשה בהחלטות הקודמות, מצד ההיצע ומצד הביקוש, כפי שהיא באה לידי ביטוי בכוח ובפועל.

מצד ההיצע, נמצא כי חסמי הכניסה בשוק המיזם נמוכים וכי אין מכשול ממשי העומד בפני גורם המבקש להקים ולתחזק מאגר דומה. עת ניתנה החלטת הפטור הראשונה פעל בשוק המיזם רק גורם

אחד⁵. לאחר שנתיים נמצאו בשוק מתחרות נוספות אשר סיפקו שירותים בעל אופי דומה ללקוחות בקרב הבנקים ולגופים פיננסיים נוספים⁶. כיום, מבקשים הצדדים להצביע על מתחרה נוספת, שערי ריבית בע"מ, אשר החלה לפעול לאחר זכייתה במכרז לציטוט שערי ריבית עבור חברות ביטוח וקופות גמל⁷. שערי ריבית בע"מ הוקמה אמנם לצורך שיעור נכסים בלתי סחירים לפי שיטת השווי ההוגן והיא כוללת מידע שונה מזה הניתן על ידי מאגרים לניהול סיכונים באמצעות VaR, אולם משיחות עם גורמים בשוק עולה כי ביכולתה של שערי ריבית, בעלות נמוכה יחסית, להציע את השירותים אשר מציע המיזם.

ביחס לביקוש הפוטנציאלי, החשש הוא, כי גורם מתחרה שיבקש להקים מאגר מידע ייצא נעדר לקוחות, שכן חוג הלקוחות הפוטנציאלי לשירותים אלה (הבנקים מכוח הוראות המפקח על הבנקים) כבר קשור בקשרי בעלות למיזם הנדון וצפוי לצרוך שירותים אלה ממיזם זה לבדו.

בעת בה עמדה בפני בקשת הפטור הראשונה, סברתי כי נכון לפטור את ההסדר, לאחר שבירורים שערכתי העלו כי ביקושים נוספים למאגרי מידע מסוג זה עשויים להתפתח מכיוון של חברות ביטוח וגופים מוסדיים גדולים.

ואכן לעת הדיון בבקשת הפטור השניה, התברר כי חלו בשוק מספר שינויים המצביעים על גידול מסוים בביקושים למאגרי ניהול סיכונים. עוד התברר כי על חוג המשתמשים במאגרים השונים לניהול סיכונים, והמיזם בכללם, נמנו גם מספר חברות ביטוח גדולות וכן מספר קופות גמל⁸. כמו-כן, התברר כי מספר בנקים מקבוצת בנק הפועלים אינם עושים שימוש במאגר הפנימי של בנק הפועלים, דבר שיכול ללמד על קיומו של ביקוש עצמאי למאגרי מידע גם מקבוצת בנק הפועלים (אף שהוא מוגבל בהיקפו)⁹.

עתה, מונחת בפני בקשת הפטור השלישית והצדדים מבקשים להצביע על גידול נוסף בביקושים בשוק המיזם. כך, נטען כי הפניקס הישראלי חברת ביטוח בע"מ הצטרפה גם היא לקבלת שירותי המיזם. הצדדים מפנים גם לחקיקת משנה בתחום הביטוח ומס הכנסה¹⁰ המחייבת את קופות הגמל לשערך את נכסיהם לפי "שווי הוגן". לטענת הצדדים, חקיקת משנה זו צפויה ליצור בעתיד ביקושים של גופים מוסדיים רבים לשירותים מהסוג המוצע על ידי המיזם הנדון, שכן על פי התקנות, קביעת הריביות השונות אשר מהוות את הבסיס לקביעת השווי ההוגן, תקבע על ידי חברה המתמחה בקביעת ריביות שתבחר במכרז. המכרז פורסם בחודש אוקטובר 2003 וחברת שערי ריבית בע"מ זכתה במכרז

⁵ בנק הפועלים בע"מ, אשר החזיק אז ומחזיק גם כיום במאגר המיועד לשימוש פנימי.

⁶ חברת מודליטי טכנולוגיות בע"מ מספקת שירותים לקופות הגמל וחברת עובד, גובי ושות' ייעוץ פיננסי כלכלי בע"מ מספקת שירותים למגדל חברה לביטוח בע"מ ולבנק אוצר החייל בע"מ.

⁷ חברות הביטוח מחויבות לעשות שימוש במאגר מכוח תקנה 19(ט) לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), תשנ"ח-1998 וקופות הגמל מחויבות לכך מכוח תקנה 141(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964.

⁸ קופות הגמל רוכשות סל שירותים הכולל גם ניהול סיכונים שוק מחברת מודליטי טכנולוגיות בע"מ; מגדל חברה לביטוח בע"מ ובנק אוצר החייל בע"מ נמנים על לקוחות המאגר של עובד גובי ושות', ייעוץ פיננסי כלכלי בע"מ; וכלל חברה לביטוח בע"מ ובנק יחב לעובדי המדינה בע"מ מנויים על שירותי המיזם.

⁹ המדובר בבנק יחב לעובדי המדינה בע"מ ובבנק אוצר החייל בע"מ.

¹⁰ ראה לעיל הע"ש 6.

כך שכל חברות הביטוח וקרנות הפנסיה מחויבות להתקשר עם חברה זו ולהתבסס על מאגר נתונים אחד, כך שבסיס היחוס לשערוך נתונים יהיה אחיד. הצדדים טוענים כי העובדה שקרנות הפנסיה וחברות הביטוח קשורות עם חברת שערי ריבית במאגר מידע זה, תוביל להרחבת השירותים שיירכשו משערי ריבית גם למאגר נתונים לניהול סיכונים מסוג VaR. בהקשר זה יצוין כי המאגר לציטוט שערי ריבית מוקם לצורך שערוך נכסים בלתי סחירים לפי שיטת השווי ההוגן והוא כולל מידע **שונה** מזה הניתן על ידי המאגר לניהול סיכונים. נתוני הריבית שמספק מאגר ציטוטי הריבית הם רק אחד הנתונים הנכללים במאגר המשמש לניהול סיכוני שוק הנדון בפני. מנגד, במאגר לציטוט שערי הריבית יינתנו נתונים שאינם נכללים במאגרי מידע לניהול סיכוני שוק. יחד עם זאת, נראה כי ניתן בעלות קטנה יחסית להרחיב את בסיס המידע של מאגר שערי הריבית, כך שיוכל לשמש גם כמאגר לניהול סיכוני שוק, ואף התקנות צופות תרחיש זה. אולם מהלך כזה טעון קבלת אישורו של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ואין כל וודאות שיתממש.¹¹

יש גם לציין כי יש תימוכין לסברה כי צפויים ביקושים נוספים מצד קופות הגמל וקרנות הנאמנות החוץ בנקאיות אשר עתידים להרחיב באופן משמעותי את היקף הנכסים המנוהלים על ידם. וזאת בשל חקיקתן במהלך יולי 2005 של המלצות הצוות הבין משרדי לעניין הרפורמה בשוק ההון.

כללם של דברים, תמונת הדברים המצטיירת כיום הינה של ביקושים קיימים ופוטנציאליים המניחה את דעתי, וכי אין מניעה מהענקת פטור נוסף למיזם נשוא הבקשה. עם זאת, וכפי שצינתי בהחלטתי הקודמת, יש להמשיך ולעקוב אחר מגמת הביקושים בשוק המיזם והתייצבותם ברמה מספקת הנדרשת למתן אישור של קבע להסדר זה ונראה כי טרם הגיעה העת לכך.

בנסיבות אלה, של היעדר חששות מהותיים, בשלב זה, לפגיעה של ממש בתחרות והשפעות יעילות ופרו-תחרותיות של המיזם בשוק למתן שירותים בנקאיים; של גיוון והיעדר חסמי כניסה משמעותיים בצד ההיצע בשוק המיזם; ושל ביקושים המניחים את הדעת לעת הנוכחית בשוק המיזם - ראיתי לנכון להעניק לצדדים פטור נוסף לתקופה של שלוש שנים, בכפוף לאותם התנאים שנקבעו בהחלטות הפטור הקודמות. בתום תקופה זו ישובו וייבחנו שוב כלל ההיבטים התחרותיים העולים מן ההסדר. עם זאת קובע אני כתנאי למתן הפטור כי הממונה יהיה רשאי לבטלו אם ישתכנע כי אחד מן התנאים המפורטים מטה אינו מתקיים, בכלל או באופן מלא. עם מתן הודעת הממונה - יחדלו הצדדים מן ההסדר לאלתר.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש. **פטור זה יפקע ביום 18.9.08.**

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

¹¹ ראה גם סעיף 3.2.10 למכרז משרד האוצר להקמה ותפעול של מאגר שערי ריבית עבור קופות גמל, קרנות פנסיה, וחברות ביטוח.

ואלה הם התנאים למתן הפטור :

הגדרות

"הבנקים" - אחד או יותר מאלה: בנק לאומי לישראל בע"מ; בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ; הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ; בנק איגוד בע"מ; בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ ובנק אינוסטק (ישראל) בע"מ;

"הקבלן" - חברת הדג-טק הנדסת מימון בע"מ;

"רויטרס" - רויטרס ישראל בע"מ;

"הצדדים למיזם המשותף" - אחד או יותר מאלה: הבנקים; הקבלן; רויטרס;

"מאגר המידע" - מאגר נתונים כלליים ממכון לניהול סיכונים שבבעלות הבנקים;

"שירותי מאגר המידע" - אספקת סדרות נתונים ועיבודים סטטיסטיים של פרמטרים כלכליים הנוגעים גם למשק הישראלי ומטריצות שונות המתארות סטיות תקן וקורלציות שונות בין סדרות הנתונים, ובלבד שכלל המידע הנמסר יהיה כללי ולא יהיה מותאם לנתוניו של בנק מסוים.

תנאים מהותיים

1. הצדדים, כולם או חלקם, לא ישתפו פעולה ולא יעבירו זה לזה מידע לגבי הרכיבים השני והשלישי שהגדרתם בעמוד 2 להחלטתי זו.

2. מאגר המידע לא יכלול מידע המצוי בידי הבנקים ואשר העברתו בין הבנקים לבין עצמם עשויה לגרוע מן התחרות בכוח או בפועל בין הצדדים למיזם המשותף.

מבלי לגרוע מכלליות האמור, מאגר המידע לא יכלול פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטניות של הבנקים, בין בעבר ובין בעתיד; מידע הנוגע למחירים הנגבים על ידי הבנקים; מידע בדבר מאפייני שירותים בנקאיים ואחרים שמעניקים הבנקים; בסיסי נתונים שבידי הבנקים; מידע על לקוחות של הבנקים; מידע בדבר הפוזיציות הפיננסיות של הבנקים; או מידע על תנאי אשראי או התקשרויות בעבר או בעתיד, למעט מידע כאמור שהיה לנחלת הרבים;

3. תפעול מאגר המידע ייעשה על-ידי הקבלן בעצמו, וללא התערבות מצד הבנקים;

4. שיווק שירותי מאגר המידע לגורמים חיצוניים יתבצע על ידי רויטרס בעצמה, וללא התערבות מצד הבנקים;

5. בפעילותו של מאגר המידע, יתבצעו המגעים בין הצדדים למיזם המשותף באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל בין הצדדים למיזם המשותף, כולם או מקצתם; בכלל זה, מגעים בין הצדדים למיזם המשותף ייערכו בין בעלי התפקידים ההכרחיים לשם תפעולו השוטף של מאגר המידע בלבד ולשם כך בלבד;

6. כל ההחלטות והפעולות הנוגעות למאגר המידע יתועדו בכתב בטרם או בעת עשייתן כך שכל

- כתב יישמר ויומצא לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה; מבלי לגרוע מכלליות האמור, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הצדדים למיזם המשותף, כולם או מקצתם;
7. שירותי מאגר המידע יעמדו לרשותו של כל גורם, גם אם אינו נמנה עם הבנקים, ובתנאים אשר אינם נופלים בטיבם ובאיכותם מאלו שלהם זכאים הבנקים;
8. הבנקים יקבעו את המחיר שיגבה עבור השימוש בנתוני המאגר. מחיר זה יהיה שוויוני לכל דורש ויקבע בהתאם לעלויות הכרוכות בהפעלת מאגר המידע.
9. הבנקים יהיו רשאים, ללא כל הגבלה, להשתמש בשירותיו של מאגר מידע דומה אחר, וכן להקים או להיות שותפים בהקמתו של מאגר מידע דומה אחר, ללא כל הגבלה;
10. הבנקים לא יבצעו במאגר המידע שינויים מהותיים ולא ירחיבו את פעילותו מעבר לפעילות תחזוקה ותפעול של מאגר מידע ממוכן להערכת סיכונים, אלא באישור הממונה על הגבלים עסקיים;
11. ככל שהבנקים יעבירו למאגר המידע באופן ישיר או באמצעות הקבלן נתונים שברשותם או במקרה בו ישולבו נתונים כאמור במאגר המידע בכל דרך שהיא, יועמדו הנתונים לרשות כל גורם אחר אשר עוסק או יעסוק בהקמה, תחזוק ותפעול מאגר מידע ממוכן לניהול סיכונים;
12. כל ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה יובא להכרעת הממונה.

דרור שטרום

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט"ו אלול, תשס"ה
19 בספטמבר, 2005.